

Oikeustapauskokoelma

UNIONIN YLEISEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (ensimmäinen jaosto)

3 päivänä lokakuuta 2019*

Henkilöstö – Virkamiehet – Henkilöstösääntöjen 24 artikla – Avustamispyyntö – Henkilöstösääntöjen 12 a artikla – Työpaikkakiusaaminen – Avustamisvelvollisuuden ulottuvuus – Etäännyttämistoimenpide – Hallinnollisen menettelyn kesto – Vastuu – Henkinen kärsimys

Asiassa T-730/18,

DQ ja muut kantajat, joiden nimet mainitaan liitteessä,¹ edustajanaan asianajaja M. Casado García-Hirschfeld,

kantajina,

vastaan

Euroopan parlamentti, asiamiehinään E. Taneva ja T. Lazian,

vastaajana,

jossa on kyse SEUT 270 artiklan nojalla nostetusta kanteesta, jolla vaaditaan korvausta kantajille väitetysti lähinnä siitä aiheutuneesta vahingosta, että heidän avustamispyyntönsä, joka koski heidän esimiehensä väitetysti harjoittamaa työpaikkakiusaamista, on käsitelty epäasianmukaisesti,

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto),

toimien kokoonpanossa: tuomarit V. Valančius, joka hoitaa jaoston puheenjohtajan tehtäviä, P. Nihoul ja J. Svingens (esittelevä tuomari),

kirjaaja: E. Coulon,

on antanut seuraavan

tuomion

I Asian tausta

- 1 Kantajina ovat DQ ja muut kantajat, joiden nimet ovat tuomion liitteenä, ovat Euroopan parlamentin virkamiehiä, jotka ovat virassa [luottamuksellinen]² pääosaston (jäljempänä pääosasto) [luottamuksellinen] osaston [luottamuksellinen] yksikössä (jäljempänä yksikkö).

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

1 Luettelo muista kantajista on liitetty ainoastaan asianosaisille tiedoksi annettuun versioon.

2 Luottamukselliset tiedot poistettu.

- 2 Vuoden 2013 aikana kantajat ja kaksi muuta heidän kollegaansa ilmoittivat [*luottamuksellinen*] osaston johtajalle (jäljempänä johtaja) ja pääosaston pääjohtajalle (jäljempänä pääjohtaja), jotka olivat yksikönpäällikön (jäljempänä yksikönpäällikkö) esimiehiä, yksikönpäällikön epäasiallisesta käyttäytymisestä.
- 3 Tarkemmin ottaen 11.11.2013 päivätyssä kirjeessä, joka osoitettiin pääjohtajalle, kantajat ja kaksi muuta heidän kollegaansa ilmoittivat olevansa huolissaan esimiehensä terveydestä sekä yksikön yhteishengestä ja ammattimaisuudesta ja pyysivät, että kielikoe, johon yksikönpäällikön oli määrä osallistua, siirrettäisiin myöhemmäksi (jäljempänä 11.11.2013 päivätty kirje). Heidän mukaansa yksikönpäällikkö oli uhkaillut kyseisen kokeen arviointilautakunnan jäseniä siltä varalta, että hän ei läpäisisi koetta. Tässä yhteydessä yksikönpäällikkö oli uhannut tekevänsä itsemurhan tai ryhtyvänsä kostotoimenpiteisiin, jos hän ei läpäisisi koetta. Kantajat ja kaksi muuta heidän kollegaansa viittasivat 11.11.2013 päivätyssä kirjeessään myös siihen, että työterveysyksikön asiantuntijalääkäri oli muistiossa, joka heidän mukaansa myöhemmin toimitettiin johtajalle, esittänyt luettelon yksikönpäällikön eri käyttäytymistavoista, joita tietyt yksikön henkilöstön jäsenet olivat kuvaileet yhteneväisesti käydessään vastaanotolla työterveysyksikössä lokakuun 2013 aikana. Kantajat siis ilmoittivat pääjohtajalle vakavista huolistaan, jotka koskivat yksikönpäällikön menettelyä virassaan ja tämän sosiaalista käyttäytymistä.
- 4 Pääjohtaja ilmoitti 18.11.2013 lähetetyllä sähköpostiviestillään kantajille, että hän oli pyytänyt johtajaa yhtäältä tutkimaan tapaukset, joista heille oli kerrottu, pääosaston sisäisesti ja toisaalta ilmoittamaan yksikönpäällikölle, että kielikoe, johon hänen oli määrä osallistua, oli siirretty myöhemmäksi.
- 5 Kantajat pyysivät 5.12.2013 lähetetyllä sähköpostiviestillään, että johtaja lakkaisi kuulustelemasta yksikön jäseniä yksittäin ja että tämä tulkitsisi heidän toimintatapansa kollektiiviseksi, jolloin hänen tulisi tavata heidät ryhmänä. Vastauksena tähän johtaja totesi, että hänen kokemuksensa mukaan yksikön jäsenet olisivat valmiimpia keskustelemaan rehellisesti yksityiskeskusteluissa kuin ryhmätapaamisessa ja että hän oli tästä syystä päättänyt kuulla heitä yksittäin. Johtaja katsoi, että suorittamiensa kahdenkeskisten haastattelujen perusteella hänellä oli nyt oikea käsitys tilanteesta, ja ilmoitti kantajille – samalla, kun hän esitti pahoittelunsa siitä, että hänelle ei ollut ilmoitettu aiemmin kyseisistä yksikön sisäisistä ihmissuhdeongelmista –, että tässä vaiheessa olisi ennen aikaista järjestää kokous koko yksikön henkilöstön kanssa ja että hän aikoi kutsua tällaisen kokouksen kokoon vasta, kun ilmapiiri olisi asianmukaisempi.

A Avustamispyyntö ja nimittävän viranomaisen toteuttamat toimenpiteet

- 6 Kantajat ja kaksi muuta heidän kollegaansa esittivät 24.1.2014 asianajajan välityksellä Euroopan unionin virkamiehiin sovellettavien henkilöstösääntöjen (jäljempänä henkilöstösäännöt) 90 artiklan 1 kohdan nojalla henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitetun avustamispyynnön, joka koski yksikönpäällikön väitetyksi harjoittamaa henkilöstösääntöjen 12 a artiklan vastaista työpaikkakiusaamista ja sukupuolista häirintää (jäljempänä avustamispyyntö), parlamentin pääsihteerille, joka vastaa yhdessä henkilöstöasioiden pääosaston pääjohtajan kanssa tällaisten avustamispyyntöjen käsittelystä toimielimen sisällä.
- 7 Avustamispyynnössään kantajat ja kaksi muuta heidän kollegaansa pyysivät pääsihteeriiä välittömästi pidättämään yksikönpäällikön virantoimituksesta henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevan 23 artiklan mukaisesti, keskeyttämään heitä koskevan arviointimenettelyn heidän vuonna 2013 suorittamiaan virkatehtäviä koskevan arviointikierroksen osalta (jäljempänä vuoden 2014 arviointikierros), aloittamaan hallinnollisen tutkimuksen ja korvaamaan heille aiheutuneet asianajokustannukset.

- 8 Kantajat ja kaksi muuta heidän kollegaansa esittivät 28.1.2014 parlamentin henkilöstöhallintojohtajalle kiireellisen avunpyynnön, koska he olivat huolissaan siitä, että seuraavana päivänä oli tarkoitus pitää yksikkökokous, johon heidän yksikönpäällikkönsä osallistuisi ja joka pidettiin, koska he olivat esittäneet avustamispyynnön. Samana päivänä lähetetyllä sähköpostiviestillä heille ilmoitettiin, että kaksi ”pääosaston lähettämää” henkilöä osallistuisi yksikkökokoukseen.
- 9 Tältä osin kantajat yllättyivät, kun heille selvisi, että kyseiset kaksi henkilöä olivat yhtäältä johtaja, vaikka hänet oli mainittu nimeltä avustamispyynnössä, ja toisaalta pääjohtajan oikeudellinen neuvonantaja, vaikka avustamispyyntö koski myös pääjohtajaa.
- 10 Kantajien mukaan 29.1.2014 pidetyssä kokouksessa johtaja mainitsi – kehuttuaan yksikönpäällikön saavutuksia työtehtävissään – yksikönpäällikön poistuttua paikalta, että avustamispyyntö oli esitetty, totesi, että hän ei tunne sen sisältöä, ja pyysi kantajia puhumaan hänelle avoimesti ja luottamuksellisesti. Kantajien mukaan johtaja sanoi heille jopa seuraavaa: ”Open your hearts and tell me what is on your liver” (Avatkaa sydämenne ja kertokaa minulle, mikä teidän mieliänne painaa). Hän myös ehdotti kantajille, että he ottaisivat yhteyttä työpaikkakiusaamista ja sukupuolista häirintää sekä niiden ennaltaehkäisyä työpaikalla käsittelevään neuvoo-antavaan komiteaan. Kantajien mukaan he kysyivät johtajalta, oliko keskustelu virallinen, koska jos vastaus oli myöntävä, he halusivat kutsua paikalle oikeudellisen neuvonantajansa, joka odotti huoneen ulkopuolella. Johtaja vastasi, että kyse oli sisäisestä kokouksesta eikä oikeudellinen neuvonantaja siten voinut osallistua siihen. Kannekirjelmässään kantajat toteavat, että he pitivät tätä kohtaamista johtajan kanssa uutena pelotteluyrityksenä, kantajien yhteishengen epälojaalina koettelemisena ja heidän ihmisarvonsa loukkauksena.
- 11 Kantajien oikeudellinen neuvonantaja kanteli 10.2.2014 päivätyllä kirjeellä avustamispyynnön käsittelystä ja viittasi sekä 29.1.2014 pidettyyn kokoukseen, jonka aikana johtaja esitti hänen mukaansa epäasiallisia toteamuksia, että kaksi päivää myöhemmin tapahtuneeseen yksikönpäällikön ja kielikokeen arviointilautakunnan jäsenen väliseen kohtaamiseen. Kantajien oikeudellinen neuvonantaja toisti tässä asiayhteydessä, kuinka tärkeää oli aloittaa hallinnollinen tutkimus ja ryhtyä ehkäisytoimenpiteisiin mahdollisimman pian.
- 12 Henkilöstöasioiden pääosaston pääjohtaja ilmoitti 17.2.2014 päivätyllä kirjeellään kantajille väliaikaisista toimenpiteistä, jotka parlamentin nimittävä viranomainen oli jo toteuttanut avustamispyynnön perusteella. Siten nimittävä viranomainen oli päättänyt antaa yksikön hallintotehtävät toisen yksikön yksikönpäällikölle ja ilmoittanut, että se nimittäisi yksikönpäällikön sijaan eri henkilön toimimaan kantajien ensimmäisenä arvioijana vuoden 2014 arviointikierroksella ja että se aloittaisi hallinnollisen tutkimuksen mahdollisimman pian.
- 13 Johtaja ilmoitti 4.3.2014 kantajille, että pääsihteeri oli päättänyt nimittää hänet heidän ensimmäiseksi arvioijakseen, kun taas toinen johtaja toimisi arvioinnin tarkastajana.
- 14 Kantajille ilmoitettiin 11.4.2014 yksikköä koskevan hallinnollisen tutkimuksen aloittamisesta ja siitä, että heidät oli kutsuttu 15.4. pidettävään kuulemistilaisuuteen.
- 15 Kantajat tekivät 21.5.2014 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 2 kohdan nojalla hallinnollisen valituksen nimittävän viranomaisen päätöksestä nimittää johtaja heidän ensimmäiseksi arvioijakseen vuoden 2014 arviointikierrokselle, ja vaativat, että arviointikierros keskeytettäisiin, että yksikönpäällikkö pidätettäisiin virantoimituksesta ja että toteutettaisiin toimenpiteitä, joilla turvattaisiin heidän turvallisuutensa heidän työpaikallaan ja avustamispyynnön luottamuksellinen käsittely.

- 16 Euroopan unionin virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 22.5.2014 toimitetulla kannekirjelmällä, joka kirjattiin asianumerolla F-49/14, kantajat ja toinen heidän kahdesta muusta kollegastaan vaativat muun muassa, että kyseinen tuomioistuin kumoaa nimittävän viranomaisen päätöksen nimittää johtaja heidän ensimmäiseksi arvioijakseen, määrää vuoden 2014 arviointikierroksen keskeytettäväksi ja määrää yksikönpäällikön pidätettäväksi virantoimituksesta.
- 17 Virkamiestuomioistuimen presidentti hylkäsi 12.6.2014 antamallaan määräyksellä DQ ym. v. parlamentti (F-49/14 R, EU:F:2014:159) välimiihakemuksen, jonka kantajat ja toinen heidän kahdesta muusta kollegastaan olivat esittäneet erillisellä asiakirjalla.
- 18 Parlamentti antoi 2.6.2014 kantajille tiedoksi lopulliset päätelmänsä avustamispyynnöstä. Näitä oli kolme, eli ensinnäkin se, että yksikönpäällikköön oli kohdistettu etäännyttämistoimenpiteitä ja että yksikön henkilöstöhallinnosta huolehtii jatkossa toinen yksikönpäällikkö, toiseksi se, että yksikönpäällikön sijaan kantajien ensimmäisenä arvioijana vuoden 2014 arviointikierroksella toimi johtaja, ja kolmanneksi, että yksikönpäällikköä vastaan oli aloitettu henkilöstösääntöjen 86 artiklan mukainen kurinpitotutkimus.
- 19 Parlamentin pääsihteeri ilmoitti 3.6.2014 päivätyllä muistiollaan pääjohtajalle, että hän oli todennut, että vuoden 2014 arviointikierroksen suorittaminen hyvän hallinnon periaatteen mukaisesti olisi monimutkaista ja että tästä syystä hän oli päättänyt keskeyttää kyseisen arviointikierroksen väliaikaisesti koko yksikön osalta kunnes löydetäisiin tasapuolinen ratkaisu eli tarkemmin ottaen kunnes nimittävä viranomaisen kykenisi ottamaan asiaan kantaa edellytetyn rauhallisesti.
- 20 Pääsihteeri hylkäsi 26.9.2014 nimittävänä viranomaisena 21.5.2014 jätetyn hallinnollisen valituksen osittain liian ajoissa esitettynä – siltä osin kuin se koski nimittävän viranomaisen väliaikaisia toimenpiteitä – ja osittain perusteettomana.
- 21 Virkamiestuomioistuimen kirjaamoon 20.11.2014 toimitetulla kirjeellä kantajat ja toinen heidän kahdesta muusta kollegastaan ilmoittivat tuomioistuimelle, että he peruuttivat kanteensa asiassa F-49/14 sillä pääasiallisella perusteella, että parlamentti oli muun muassa suostunut toteuttamaan ”väliaikaisia toimenpiteitä, kuten esimerkiksi [sen] 2. ja 3.6.2014 päivätyissä muistioissa ilmoitettuja toimenpiteitä”.
- 22 Virkamiestuomioistuin poisti 12.1.2015 antamallaan määräyksellä DQ ym. v. parlamentti (F-49/14, EU:F:2015:1) asian F-49/14 rekisteristään ja velvoitti parlamentin vastaamaan omista oikeudenkäyntikuluistaan ja korvaamaan kantajille ja toiselle heidän kahdesta muusta kollegastaan aiheutuneet oikeudenkäyntikulut lähinnä sillä perusteella, että kun parlamentti ei toteuttanut konkreettisia ja loppuun asti suoritettuja toimia pidättääkseen yksikönpäällikön virantoimituksesta ja/tai keskeyttääkseen vuoden 2014 arviointikierroksen, kyseisen asian kantajille ei ollut jäänyt muuta vaihtoehtoa kuin nostaa kante ja esittää sen yhteydessä välimiihakemus turvatakseen oikeutensa ja saadakseen nimittävän viranomaisen ryhtymään toimiin heihin väitetyesti kohdistuneen työpaikkakiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän perusteella.
- 23 Kantajien kertoman mukaan lokakuussa 2015 nimittävä viranomaisen laati hallinnollisen tutkimuksen päätteeksi raportin, jota ei annettu heille tiedoksi ja jossa todettiin, että yksikönpäällikkö oli käyttäytynyt tavoilla, joita oli pidettävä henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettuna työpaikkakiusaamisena.

B Avustamispyyntöön liittyvien kantajien oikeudellisen neuvonantajan veloittamien oikeudenkäyntikulujen, kulukorvausten ja palkkion korvaaminen

- 24 Kantajat ja toinen heidän kahdesta muusta kollegastaan esittivät 2.12.2015 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla uudelleen avustamispyynnössä esitetyn vaatimuksensa siitä, että nimittävä viranomainen korvaa kokonaisuudessaan heidän oikeudellisen neuvonantajansa veloittamat oikeudenkäyntikulut, kulukorvaukset ja palkkion.
- 25 Nimittävä viranomainen hylkäsi vaatimuksen 2.2.2016 annetulla päätöksellään. Myös kantajien ja toisen heidän kahdesta muusta kollegastaan 4.5.2016 esittämä hallinnollinen valitus hylättiin 1.9.2016 annetulla päätöksellä.
- 26 Kantajat ja toinen heidän kahdesta muusta kollegastaan vaativat 20.1.2017 unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon saapuneessa kannekirjelmässään, joka kirjattiin asianumerolla T-38/17, että unionin yleinen tuomioistuin velvoittaa parlamentin suorittamaan heille aiheutuneen aineellisen vahingon perusteella 92 200 euron suuruisen korvauksen, joka vastasi täyttä korvausta heidän oikeudellisen neuvonantajansa ensinnäkin avustamispyynnön, toiseksi heidän parlamenttia vastaan tribunal du travail francophone de Bruxellesissa (Brysselin ranskankielinen työtuomioistuin, Belgia) nostaman kanteen ja kolmanneksi asian T-38/17 yhteydessä veloittamista oikeudenkäyntikuluista, kulukorvauksista ja palkkioista.
- 27 Vastineen jättämisen 12.4.2017 jälkeen unionin yleinen tuomioistuin (ensimmäinen jaosto) antoi 18.5.2017 tekemällään päätöksellä esittelevän tuomarin tehtäväksi tutkia, olisiko asiassa mahdollista päästä Euroopan unionin tuomioistuimen perussäännön 50 a artiklassa ja unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 125 a artiklan 3 kohdassa tarkoitettuun sovintoratkaisuun.
- 28 Vastauksena esittelevän tuomarin ehdotukseen sopia asia tätä koskevan sopimusluonnoksen perusteella parlamentti totesi 1.6.2017 toimitetussa kirjeessään, että se oli valmis neuvottelemaan kantajien ja toisen heidän kahdesta muusta kollegastaan kanssa, kun taas viimeksi mainitut ilmoittivat 2.6.2017 toimittamallaan kirjeellä, että he eivät halunneet sopia oikeusriitaa.
- 29 Esittelevä tuomari pyysi 7.6.2017 päivätyllä kirjeellään kantajia ja toista heidän kahdesta muusta kollegastaan harkitsemaan kantaansa uudelleen ja tarvittaessa vahvistamaan, että he toivoivat sovintomenettelyn päättämistä, ja kiinnitti heidän huomionsa siihen, että tuomioistuinmenettelyssä olisi tutkittava, täyttikö heidän kanteensa tutkittavaksi ottamisen edellytykset, muun muassa 20.3.2014 annetun määräyksen Michel v. komissio (F-44/13, EU:F:2014:40, 45 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) mukaisen oikeuskäytännön perusteella, koska he olivat jo kahteen otteeseen, eli 24.1.2014 esitetystä avustamispyynnöstä ja 6.10.2014 päivätyssä kirjeessä, vaatineet nimittävää viranomaista korvaamaan asianajokulut, joita oli aiheutunut avustamispyynnön yhteydessä, eikä oikeudenkäyntiasiakirjojen perusteella vaikuttanut siltä, että he olisivat yrittäneet riitauttaa hallinnollisella valituksella niitä implisiittisiä päätöksiä, joilla vaatimukset oli hylätty, kun nimittävä viranomainen ei vastannut vaatimuksiin henkilöstösäännöissä sen vastaukselle säädetyssä neljän kuukauden määräajassa.
- 30 Kantajat ja toinen heidän kahdesta muusta kollegastaan ilmoittivat 15.6.2017 toimittamallaan kirjeellä unionin yleiselle tuomioistuimelle, että he olivat lopulta aloittaneet yhteydenpidon parlamentin kanssa ja että näin ollen he pyysivät lisäaikaa vastauksen antamiselle; lisäaikaa myönnettiin vielä parlamentin pyynnöstä 21.7.2017 asti. Kantajat ja toinen heidän kahdesta muusta kollegastaan ilmoittivat 11.7. ja parlamentti ilmoitti 6.7.2017 toimittamallaan kirjeellä unionin yleiselle tuomioistuimelle, että osapuolet olivat päässeet sopimukseen oikeusriidan sovintoratkaisusta, ja siten asia poistettiin unionin yleisen tuomioistuimen rekisteristä 17.7.2017 annetulla määräyksellä DQ ym. v. parlamentti (T-38/17, ei julkaistu, EU:T:2017:557). Kyseinen sopimus tehtiin kuitenkin ottamatta kantaa mahdollisiin erillisiin vahingonkorvausvaatimuksiin, joita ei ollut esitetty asiassa T-38/17 kyseessä olleiden pyyntöjen ja hallinnollisten valitusten yhteydessä.

C Käsiteltävässä asiassa kyseessä oleva vahingonkorvausvaatimus

- 31 Kantajat vaativat 13.12.2017 henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla nimittävää viranomaista suorittamaan heille kohtuullisena pitämänsä 192 000 euron korvauksen henkisestä kärsimyksestä, jonka nimittävän viranomaisen virheet heidän avustamispyyntönsä käsittelyssä olivat aiheuttaneet, erityisesti, koska nimittävä viranomainen oli rikkonut hyvän hallinnon periaatetta, laiminlyönyt huolenpitovelvollisuuden ja loukannut kantajien ihmisarvoa ja heidän oikeuttaan terveellisiin, turvallisiin ja ihmisarvoisiin työoloihin ja työehtoihin.
- 32 Kun nimittävä viranomainen ei vastannut vahingonkorvausvaatimukseen, kantajat tekivät 23.5.2018 hallinnollisen valituksen implisiittisestä päätöksestä, jolla heidän vahingonkorvausvaatimuksensa hylättiin 13.4.2018.
- 33 Pääsihteeri hylkäsi 12.9.2018 nimittävän viranomaisen ominaisuudessaan tekemällään päätöksellä 23.5.2018 tehdyn hallinnollisen valituksen perusteettomana ja viittasi avustustoimenpiteisiin, jotka nimittävä viranomainen oli toteuttanut, ja erityisesti yksikönpäällikön pidättämiseen virantoimituksesta ja siihen, että häntä vastaan oli 6.1.2016 aloitettu kurinpitomenettely, joka johti kurinpitolautakunnan käsittelyn ja asianosaisten kuulemisen 14.11.2016 jälkeen kurinpitoseuraamuksen määräämiseen 27.2.2017. Nimittävän viranomaisen mukaan kyseisillä toimenpiteillä kantajille taattiin jälleen terveelliset, turvalliset ja ihmisarvoiset työolot ja työehdot. Pääsihteerin mukaan se, että työpaikkakiusaamista merkitsevää käyttäytymistä ei ilmennyt sen jälkeen, kun nimittävä viranomainen toteutti avustustoimenpiteitä helmikuussa 2014, oli osoitus tästä.

II Oikeudenkäyntimenettely ja asianosaisten vaatimukset

- 34 Kantajat nostivat unionin yleisen tuomioistuimen kirjaamoon 12.12.2018 toimittamallaan kannekirjelmällä nyt käsiteltävänä olevan kanteen, jossa ne vaativat, että unionin yleinen tuomioistuin
- kumoaa implisiittisen päätöksen, jolla heidän vahingonkorvausvaatimuksensa hylätään, ja tarvittaessa 12.9.2018 tehdyn päätöksen, jolla hylätään heidän 23.5.2018 tekemä hallinnollinen valituksensa
 - määrää korvattavaksi kantajille aiheutuneen henkisen kärsimyksen, jonka kohtuulliseksi määräksi on arvioitu 192 000 euroa
 - velvoittaa parlamentin ”maksamaan jo erääntyneet hyvityskorot ja viivästyskorot” ja
 - velvoittaa parlamentin korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 35 Kantajat ovat pyytäneet samana päivänä jättämällään erillisellä asiakirjalla tunnistetietojensa poistamista työjärjestyksen 66 artiklan nojalla.
- 36 Parlamentti vaatii 20.3.2019 jätetyssä vastineessaan, että unionin yleinen tuomioistuin
- hylkää kanteen ja
 - velvoittaa kantajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.
- 37 Parlamentti on pyytänyt samana päivänä jättämällään erillisellä asiakirjalla eräiden kolmansia henkilöitä koskevien tietojen poistamista yleisön saatavilta.
- 38 Unionin yleinen tuomioistuin päätti asian käsittelyn kirjallisen vaiheen 19.4.2019.

- 39 Kun asianosaiset eivät esittäneet istunnon järjestämistä koskevaa pyyntöä kolmen viikon kuluessa siitä, kun ilmoitus asian käsittelyn kirjallisen vaiheen päättämisestä annettiin tiedoksi, unionin yleinen tuomioistuin katsoi, että sillä on asian asiakirja-aineiston perusteella riittävät tiedot, ja päätti työjärjestyksen 106 artiklan 3 kohdan nojalla ratkaista kanteen ilman asian käsittelyn suullista vaihetta.
- 40 Kirjaajan 1.8.2019 päivätyllä kirjeellä parlamenttia pyydettiin prosessinjohtotoimenpiteenä vastaamaan useisiin kysymyksiin ja parlamentti vastasi niihin asetetuissa määräajoissa.

III Oikeudellinen arviointi

A Kumoamisvaatimukset

- 41 Kantajat, jotka esittävät kuitenkin myös vahingonkorvausvaatimuksia, vaativat kumoamaan implisiittisen päätöksen, jolla hylätään heidän vahingonkorvausvaatimuksensa, ja tarvittaessa 12.9.2018 tehdyn päätöksen, jolla hylätään heidän 23.5.2018 tekemänsä hallinnollinen valitus.
- 42 Tältä osin vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan on niin, että toimieliimen päätös, jolla vahingonkorvausvaatimus hylätään, on erottamaton osa sitä hallinnollista menettelyä, joka edeltää unionin yleisessä tuomioistuimessa nostettavaa vahingonkorvauskannetta. Koska toimen, jolla toimieliin ilmaisee kantansa oikeudenkäyntiä edeltävässä vaiheessa, ainoa vaikutus on, että asianosainen, joka väittää kärsineensä vahinkoa, voi esittää vahingonkorvausvaatimuksen unionin yleisessä tuomioistuimessa, tällaiseen hylkäämispäätökseen kohdistuvia kumoamisvaatimuksia ei voida arvioida itsenäisesti suhteessa vahingonkorvausvastuuta koskeviin vaatimuksiin (tuomio 18.12.1997, Gill v. komissio, T-90/95, EU:T:1997:211, 45 kohta; tuomio 6.3.2001, Ojha v. komissio, T-77/99, EU:T:2001:71, 68 kohta ja määräys 25.3.2010, Marcuccio v. komissio, F-102/08, EU:F:2010:21, 23 kohta).
- 43 Näin ollen ensimmäistä vaatimusta ei ole ratkaistava erikseen.

B Vahingonkorvausvaatimukset

- 44 Kanteensa tueksi kantajat väittävät lähinnä, että heille on aiheutunut henkistä kärsimystä siitä, että nimittävä viranomainen ei ole oikea-aikaisesti toteuttanut asianmukaisia toimenpiteitä vastauksena kantajien avustamispyyntöön eikä turvannut heille Euroopan unionin perusoikeuskirjan 31 artiklan mukaisia työoloja. Kantajat katsovat, että – kuten heidän kannekirjelmässään kuvailemat eri tapaukset osoittavat – nimittävän viranomaisen yksiköiden passiivisuudesta on seurannut, että yksikönpäällikkö on voinut loukata heidän ihmisarvoaan, persoonaansa ja fyysistä ja henkistä koskemattomuuttaan. Lisäksi nimittävä viranomainen on rikkonut hallinnollisen tutkimuksen suorittamisessa kohtuullisen määräajan periaatetta. Nimittävä viranomainen ei myöskään ole aloittanut kurinpitomenettelyä yksikönpäällikköä vastaan ja määrännyt hänelle kurinpitoseuraamusta oikea-aikaisesti. Kantajat väittävät lisäksi, että yksikönpäällikkö on loukannut heidän oikeuttaan lääkärin vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen suojaamiseen.
- 45 Näin ollen kantajat vaativat henkisen kärsimyksensä korvaamista ja katsovat, että sen määrä on kohtuullisesti arvioituna 192 000 euroa.
- 46 Parlamentti vaatii vahingonkorvausvaatimusten hylkäämistä perusteettomina ja korostaa, että sen yksiköt toteuttivat kaikki järkevät toimenpiteet siitä hetkestä alkaen, kun kantajat muodollisesti esittivät avustamispyyntönsä nimittävälle viranomaiselle. Vaikka parlamentti myöntääkin, että tilannetta ei aina hoidettu niin radikaalisti kuin olisi pitänyt, se korostaa, että sen jälkeen, kun yksikönpäällikön etäännyttämisestä päätettiin avustamispyynnön perusteella, hän on ollut tekemisissä yksikön virkamiesten kanssa vain satunnaisesti ja hän on vain ajoittain joutunut tekemään päätöksiä,

jotka vaikuttivat kyseiseen yksikköön. Parlamentin mukaan näitä satunnaisia ja marginaalisia tilanteita ei voida pitää sellaisina, että se olisi vahingonkorvausvastuussa niiden perusteella, ennen kaikkea, koska nimittävällä viranomaisella on laaja harkintavalta avustamistoimenpiteiden määrittelyssä. Hallinnollisen tutkimusmenettelyn kestosta ja yksikönpäällikköä vastaan aloitetusta kurinpitomenettelystä parlamentti toteaa, että hallinnollinen tutkimus koski suurta määrää henkilöitä ja että yksikönpäällikkö ei – huolimatta tutkimuksissa kerätystä huomattavasta määrästä asiakirjoja – hyväksynyt häneen kohdistettuja toimenpiteitä tai seuraamuksia, ja nimittävällä viranomaisella oli velvollisuus huolehtia siitä, että hänen perusoikeuksiaan ja prosessuaalisia oikeuksiaan työpaikkakiusaamisesta epäiltynä henkilönä kunnioitetaan. Lisäksi parlamentti korostaa, että yksikönpäällikkö nosti unionin yleisessä tuomioistuimessa kanteen, jossa hän riitautti hänelle määrätyn kurinpitoseuraamuksen, ja tämän kanteen perusteella annettiin 20.9.2019 annettu tuomio UZ v. parlamentti (T-47/18, EU:T:2019:650), jolla unionin yleinen tuomioistuin kumosi kyseisen seuraamuksen. Joka tapauksessa kantajat eivät ole osoittaneet, että yksikönpäällikkö olisi käyttäytynyt heitä kohtaan muuten epäasiallisesti sen jälkeen, kun hänet siirrettiin eri tehtäviin.

1. Kysymys siitä, syyllistykö nimittävä viranomainen sellaisiin lainvastaisuuksiin, joiden perusteella unioni voi olla vahingonkorvausvastuussa

a) Yleistä

- 47 Aluksi on muistutettava, että yleisesti ottaen Euroopan unionin toimielimet, elimet tai laitokset ovat vahingonkorvausvastuussa toiminnastaan ainoastaan, jos seuraavat edellytykset täyttyvät: toimielimen moitittu toiminta on lainvastaista, vahinko on tosiasiallisesti syntynyt ja toiminnan ja väitetyn vahingon välillä on syy-yhteys; nämä kolme edellytystä ovat kumulatiivisia (tuomio 10.4.2019, AV v. komissio, T-303/18 RENV, ei julkaistu, EU:T:2019:239, 104 kohta; ks. myös tuomio 19.5.2015, Brune v. komissio, F-59/14, EU:F:2015:50, 71 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 48 Tältä osin SEUT 270 artiklan ja henkilöstösääntöjen 90 ja 91 artiklan mukaisissa henkilöstöasioissa, myös niissä, joissa haetaan korvausta virkamiehelle tai toimihenkilölle unionin toimielimen, elimen tai laitoksen aiheuttamasta vahingosta, noudatetaan erityisiä sääntöjä, jotka eroavat SEUT 268 artiklan ja SEUT 340 artiklan toisen kohdan mukaista sopimussuhteen ulkopuolista unionin vastuuta koskevista yleisperiaatteista johtuvista säännöistä (tuomio 10.4.2019, AV v. komissio, T-303/18 RENV, ei julkaistu, EU:T:2019:239, 105 kohta).
- 49 Henkilöstösäännöistä nimittäin ilmenee muun muassa, että unionin virkamies tai toimihenkilö on, päinvastoin kuin muut yksityishenkilöt, sidoksissa toimielimeen, elimeen tai laitokseen jonka palveluksessa hän on, sellaisen työsuhteen kautta, jolle on ominaista erityisten vastavuoroisten oikeuksien ja velvollisuuksien tasapaino, jota viranomaistyönantajan huolenpitovelvollisuus asianomaista henkilöä kohtaan kuvastaa (ks. tuomio 16.12.2010, komissio v. Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen, sellaisena kuin se on pysytettynä 8.2.2011 annetulla päätöksellä uudelleenkäsitelly komissio v. Petrilli, C-17/11 RX, EU:C:2011:55, 4 ja 5 kohta).
- 50 Kyseisen unionille työnantajan ominaisuudessa syntyvän vastuun kannalta on niin, että oli kyse sitten lainvastaisesta toimesta tai päätöksentekoon liittyvästä toiminnasta, pelkkä – tilanteen mukaan joko nimittävän viranomaisen tai työsuhteiden tekemiseen toimivaltaisen viranomaisen tekemän – lainvastaisuuden toteaminen riittää, jotta voidaan katsoa, että ensimmäinen niistä kolmesta edellytyksestä, jotka ovat välttämättömiä unionin vastuun syntymiseksi henkilöstöä koskevan unionin oikeuden rikkomisesta sen virkamiehille ja entisille virkamiehille aiheutuneista vahingoista, täyttyy (tuomio 16.12.2010, komissio v. Petrilli, T-143/09 P, EU:T:2010:531, 46 kohta ja tuomio 12.7.2011, komissio v. Q, T-80/09 P, EU:T:2011:347, 45 kohta) eikä siten ole tarpeen tutkia, onko kyseessä sellaisen oikeussäännön, jolla on tarkoitus antaa oikeuksia yksityisille, riittävän ilmeinen rikkominen (tuomio 14.6.2018, Spagnoli ym. v. komissio, T-568/16 ja T-599/16, EU:T:2018:347, 196 kohta ja tuomio 6.5.2019, Mauritsch v. INEA, T-271/18, ei julkaistu, EU:T:2019:286, 42 kohta).

- 51 Tapauksissa, joissa lainvastaisuus voidaan todeta, on otettava huomioon hallinnon harkintavalta. Kun hallinnon on noudatettava tiettyä toimintatapaa voimassa olevien tekstien, yleisten periaatteiden tai perusoikeuksien tai sen itse itselleen asettamien sääntöjen nojalla, pelkkä tämän velvollisuuden laiminlyönti voi siis johtaa kyseisen toimielimen vastuun syntymiseen. Sen sijaan silloin, kun hallinnolla on laaja harkintavalta ja erityisesti kun hallinnon ei ole toimittava tietyllä tavalla asiassa sovellettavien oikeussääntöjen nojalla, lainvastaisuudesta on kyse vain, jos hallinto on tehnyt ilmeisen arviointivirheen (ks. tuomio 13.12.2017, CJ v. ECDC, T-703/16 RENV, ei julkaistu, EU:T:2017:892, 31 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 52 Kantajien vahingonkorvausvaatimustensa yhteydessä esittämiä väitteitä on tarkasteltava näiden seikkojen perusteella.
- 53 Tältä osin kannekirjelmän epäselvyydestä huolimatta on tulkittava, että nimittävän viranomaisen toiminnan lainvastaisuutta koskevan edellytyksen osalta kantajat esittävät väitteitä lähinnä kolmesta seikasta: ensinnäkin yksikönpäällikön käyttäytymisestä sellaisenaan; toiseksi siitä, että toimenpiteet, jotka nimittävä viranomainen toteutti avustamispyynnön perusteella ja aiemmin sen henkilöstösääntöjen 22 a artiklassa tarkoitetun ilmoituksen perusteella, jonka kantajat tarkoittivat tehdä muun muassa 11.11.2013 päivätyllä kirjeellään, olivat epäasiallisia ja kolmanneksi siitä, että kantajien mukaan hallinnollinen tutkimus kesti kohtuuttoman pitkään ja että tämän jälkeen yksikönpäällikköä vastaan aloitettu kurinpitomenettely aloitettiin myöhässä.
- 54 Näitä kolmea väitekategoriata on käsiteltävä peräkkäin.

b) Vaatimukset, joilla vaaditaan korvausta yksikönpäällikön varsinaisen käyttäytymisen perusteella kantajille aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä

- 55 Vaatimukset, joilla vaaditaan korvausta yksikönpäällikön käyttäytymisestä kantajille aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä, on hylättävä suoraan ennenaikaisesti esitettyinä, koska edellytys siitä, että kantajien kansallisessa tuomioistuimessa yksikönpäällikköä vastaan nostetussa vahingonkorvauskanteessa esittämät vaatimukset on ensin hylätty, ei täyty.
- 56 Henkilöstösääntöjen 24 artiklan ensimmäisen kohdan mukaan unioni nimittäin avustaa virkamiestä tai toimihenkilöä ”erityisesti oikeudellisissa toimenpiteissä sellaista henkilöä vastaan, joka uhkaa, loukkaa, solvaa tai herjaa virkamiestä tai hänen perheensä jäsentä tai hyökkää heitä vastaan tai vahingoittaa heidän omaisuuttaan virkamiehen aseman tai tehtävän vuoksi”. Henkilöstösääntöjen 24 artiklan toisen kohdan mukaan unioni korvaa ”yhteisvastuullisesti tapauksissa aiheutuneet vahingot sillä edellytyksellä, että virkamies ei ole tahallisesti tai törkeästä tuottamuksesta aiheuttanut vahinkoja eikä voi saada korvausta vahingonaiheuttajalta”.
- 57 Henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitetulla avustamisvelvollisuudella tarkoitetaan sitä, että toimielimen on puolustettava virkamiehiä ja toimihenkilöitä kolmansien osapuolten toimia vastaan muttei toimielimestä lähtöisin olevia toimia vastaan, joiden valvonnasta säädetään toisaalla henkilöstösäännöissä (tuomio 17.12.1981, Bellardi-Ricci ym. v. komissio, 178/80, EU:C:1981:310, 23 kohta ja tuomio 9.9.2016, De Esteban Alonso v. komissio, T-557/15 P, ei julkaistu, EU:T:2016:456, 45 kohta). Yksikönpäällikön kaltaisia muita virkamiehiä tai toimihenkilöitä taikka unionin toimielinten jäseniä voidaan pitää tässä säännöksessä tarkoitettuina kolmansina osapuolina (ks. vastaavasti tuomio 14.6.1979, V. v. komissio, 18/78, EU:C:1979:154, 15 kohta).
- 58 Siten siltä osin kuin on kyse kantajille yksikönpäällikön toimista aiheutuneesta henkisestä kärsimyksestä, henkilöstösääntöjen 24 artiklan toisen kohdan perusteella kantajien on ensin haettava tästä vahingosta korvausta kansallisessa tuomioistuimessa nostetulla vahingonkorvauskanteella, koska kyseisen henkilöstösääntöjen säännöksen mukaan nimittävä viranomainen voi olla velvollinen

korvaamaan yhteisvastuullisesti kyseisessä määräyksessä tarkoitetun ”kolmannen osapuolen” toimista kantajille aiheutuneet vahingot vain sillä edellytyksellä, etteivät kantajat voi saada niistä korvausta muualta (ks. vastaavasti tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 112 kohta).

- 59 On kuitenkin täsmennettävä, että nimittävällä viranomaisella voi avustamisvelvollisuutensa nojalla olla velvollisuus avustaa kantajia muun muassa taloudellisesti heidän hakiessaan vahingonkorvausta tällä tavalla, tässä tapauksessa nostamalla ”avustetun” kanteen, jotta kansallinen tuomioistuin toteaisi lainvastaisiksi ne kantajiin virkamiehen aseman tai tehtävien vuoksi kohdistuneet teot, joiden perusteella avustamispyyntö esitettiin, ja määräisi niistä vahingonkorvausta (ks. vastaavasti tuomio 9.9.2016, De Esteban Alonso v. komissio, T-557/15 P, ei julkaistu, EU:T:2016:456, 42 kohta ja tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 113 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 60 Edellä todetun perusteella yksikönpäällikön käyttäytymisestä sellaisenaan kantajille aiheutuneen vahingon korvaamista koskevat vaatimukset on siis hylättävä, mukaan lukien vaatimukset, jotka perustuvat siihen, että yksikönpäällikkö olisi loukannut heidän oikeuttaan lääkärin vaitiolovelvollisuuden piiriin kuuluvien tietojen suojaamiseen, ja joita ei muutenkaan ollut esitetty vahingonkorvausvaatimuksessa.

c) Vaatimukset, joilla vaaditaan korvausta siitä, että nimittävän viranomaisen käsiteltävässä asiassa toteuttamat avustamistoimenpiteet olivat epäasiallisia

1) Nimittävän viranomaisen toiminta vuonna 2013

- 61 Kantajat moittivat aluksi sitä, että nimittävä viranomainen toimi hyvin hitaasti käsitellessään henkilöstösääntöjen 22 a artiklassa tarkoitettua ilmoitusta, jonka kantajat tarkoittivat tehdä 11.11.2013 päivätyllä kirjeellään, jossa viitattiin myös eräiden kantajien toteamuksiin, jotka oli kirjattu heidän potilastietoasiakirjoihinsa ja toistettu työterveysyksikön lokakuussa 2013 laatimassa muistiossa. Kantajien mukaan nimittävän viranomaisen olisi tullut jo vuonna 2013 toteuttaa tarvittavat toimenpiteet, jotta yksikönpäällikkö olisi lakannut rikkomasta tiettyjä henkilöstösääntöjen säännöksiä.
- 62 Tältä osin on todettava, että henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa kielletään työpaikkakiusaaminen ja että näin ollen sellaista virkamiehen käyttäytymistä, joka on kiellettyä kyseisen kiellon nojalla, voidaan pitää unionin virkamiesten velvollisuuksien vakavana laiminlyöntinä ja siten siitä voidaan tehdä henkilöstösääntöjen 22 a artiklassa tarkoitettu ilmoitus, kun henkilöstösääntöjen 22 a artiklassa säädetään, että ”virkamiehen on viipymättä ilmoitettava suoraan yksikkönsä päällikölle tai pääjohtajalleen tai, jos hän pitää sitä tarpeellisena, pääsihteerille tai vastaavissa viroissa toimiville henkilöille taikka Euroopan petostentorijuntavirastolle (OLAF) sellaisista tehtäviään hoitaessaan tai niiden yhteydessä tietoonsa tulleista seikoista, jotka antavat aiheutta olettaa petoksen tai korruption taikka unionin etuja vahingoittavan muun laittoman toiminnan mahdollisuutta, tai sellaisista virkatoimiin liittyvistä vakavista teoista, jotka voivat merkitä, että unionin virkamiehelle kuuluvia velvollisuuksia ei ole noudatettu” (ks. vastaavasti tuomio 8.10.2014, Bermejo Garde v. ETSK, T-530/12 P, EU:T:2014:860, 106 kohta).
- 63 Tältä osin kantajat väittävät perustellusti, että 11.11.2013 päivätyä kirjettä ei ole pidettävä henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettuna avustamispyyntönä vaan henkilöstösääntöjen 22 a artiklassa tarkoitettuna ilmoituksena. Kyseisessä kirjeessään kantajat vaativat nimittäin, kuten kantajat ovat esittäneet myöhemmin esitetystä avustamispyynnössään, jossa he ovat todenneet, että ”[he olivat] tehneet kirjallisen ilmoituksen [pääjohtajalle], jotta koetta ei järjestettäisi sääntöjenvastaisesti, heillä henkilöstösääntöjen 2[2] artiklan nojalla olevien velvollisuuksien mukaisesti”, lähinnä, että kielikoe siirrettäisiin myöhemmäksi, ja ilmoittivat, että he olivat huolissaan yksikönpäällikön henkisestä tilasta ja käyttäytymisestä yksikössä. Kyseisessä kirjeessä ei sen sijaan ainakaan avoimesti viitattu työpaikkakiusaamiseen tai sukupuoliseen häirintään. Sen sijaan kirjeessä

ilmoitettiin lähinnä yksikön sisäisistä ongelmista, mukaan lukien erimielisyyksistä, ja siitä, että yksikönpäällikkö oli loukannut virkamiesten ammattitaitoihin kantaa ottavien arviointilautakuntien itsenäisyyttä koskevaa perusperiaatetta.

- 64 Kun nimittävä viranomainen muutama päivä sen jälkeen, kun se vastaanotti 11.11.2013 päivätyn kirjeen, päätti yhtäältä antaa johtajan tehtäväksi suorittaa pääosaston sisäisen tutkimuksen seikoista, joista kantajat olivat ilmoittaneet sille, ja toisaalta siirtää myöhemmäksi kielikokeen, johon yksikönpäällikön oli määrä osallistua, nimittävä viranomainen, jona toimi pääjohtaja, hyväksyi kantajien henkilöstösääntöjen 22 a artiklan mukaisen vaatimuksen sellaisena kuin se oli ilmaistu kyseisessä kirjeessä, vaikka kyseisen pääosaston sisäisen tutkimuksen laatua ja ulottuvuutta ei määriteltykään 18.11.2013 päivätyssä vastauskirjeessä.
- 65 Tältä osin on niin, että koska hallinto voi käyttäessään sille annettua toimivaltaa päättää tässä tarkoituksessa ja antamalla käyttöön asianmukaiset logistiset ja henkilöresurssit, että tällaisen tutkimuksen suorittaminen annetaan toimielimen esimiesten – kuten johtajan – tehtäväksi (ks. analogisesti tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 99 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), kantajat eivät voi moittia nimittävää viranomaista siitä, että pääjohtaja antoi kantajien 11.11.2013 päivätyllä kirjeellään tekemään henkilöstösääntöjen 22 a artiklassa tarkoitettuun ilmoitukseen liittyvän tutkimuksen suorittamisen johtajan tehtäväksi.
- 66 Kantajien viittauksesta toteamuksiin, jotka oli kirjattu heidän potilastietoasiakirjoihinsa ja työterveysyksikön asiantuntijalääkäriin laatimaan muistioon, on todettava, että se tehoton.
- 67 On nimittäin niin, että toimielimissä ainoastaan kunkin toimielimen työterveysyksikköön kuuluvilla terveydenhuollon ammattilaisilla, joihin sovelletaan lääkäriin ammatin eettisiä sääntöjä, on toimivalta tehdä lääketieteellisiä diagnooseja ja ilmoittaa nimittävälle viranomaiselle tiedot, jotka voivat olla tarpeen henkilöstösääntöjen ja unionin muuhun henkilöstöön sovellettavien palvelussuhteen ehtojen mukaisten nimittävän viranomaisen toimivaltuuksien käyttämiseksi (tuomio 10.4.2019, AV v. komissio, T-303/18 RENV, ei julkaistu, EU:T:2019:239, 109 kohta).
- 68 Tältä osin ei ole osoitettu, että käsiteltävässä asiassa työterveysyksikkö olisi itse ilmoittanut henkilölle, jolla oli parlamentissa toimivalta käsitellä avustamispyynnöt nimittävän viranomaisen nimissä, eli henkilöstöasioiden pääosaston pääjohtajalle – tai tarvittaessa pääsihteerille – yksikönpäällikön käyttäytymistavoista, jotka saattoivat kuulua henkilöstösääntöjen 12 a artiklan soveltamisalaan. On korkeintaan niin, että 11.1.2014 lähetetystä sähköpostiviestistä ilmenee, että eräs kantajista välitti kantajien oikeudelliselle neuvonantajalle kopion muistiosta, jonka työterveysyksikkö oli väitetyksi laatinut, ja totesi, että johtajalle oli myös toimitettu vastaava kopio. Johtaja ei kuitenkaan ollut henkilö, jolla oli parlamentissa toimivalta käsitellä henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettua avustamispyynnöt.
- 69 Tässä tilanteessa on niin, että ennen 11.11.2013 päivätyn kirjeen toimittamista nimittävää viranomaista ei voida moittia siitä, että se olisi jättänyt huomiotta yksikön eräiden virkamiesten sellaisten toteamusten olemassaolon ja sisällön, jotka esitettiin vuonna 2013 työterveysyksikössä ja jotka työterveysyksikkö on väitetyksi kirjannut muistioon, jonka kantajat ovat esittäneet.
- 70 Siitä seikasta, että kantajien mukaan kantajat toimittivat pääjohtajalle 11.11.2013 päivätyn kirjeen toimittamisen yhteydessä kopion työterveysyksikön muistiosta, jossa esitettiin lyhyesti heidän kyseisessä yksikössä esittämänsä toteamukset, on jälleen todettava, että henkilöstösääntöjen 22 a artiklan soveltamisen osalta pääjohtaja oli kylläkin johtajan ja yksikönpäällikön esimiehenä henkilö, jonka toimivaltaan kuului asian siirtäminen nimittävälle viranomaiselle. Pääjohtaja ei kuitenkaan ollut henkilö, jolla oli toimivalta käsitellä nimittävän viranomaisen nimissä henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa tarkoitettua työpaikkakiusaamista koskeva henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettu avustamispyyntö.

- 71 Lisäksi riippumatta siitä, että asiakirjassa ei ole työterveysyksikön leimaa, kantajien mainitsema, kannekirjelmän A. 7 liitteenä esitetty asiakirja on osoitus ainoastaan siitä, että kantajat ovat käyneet vastaanotolla parlamentin työterveysyksikön päivystyksessä.
- 72 On kuitenkin muistutettava, että asiantuntijalääkärien lausunnot eivät ole sellaisinaan omiaan näyttämään oikeudellisesti toteen työpaikkakiusaamista tai toimielimen avustamisvelvollisuutensa osalta tekemää virhettä (tuomio 6.2.2015, BQ v. tilintarkastustuomioistuim, T-7/14 P, EU:T:2015:79, 49 kohta; tuomio 17.9.2014, CQ v. parlamentti, F-12/13, EU:F:2014:214, 127 kohta ja tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 92 kohta). Erityisesti on todettava, että vaikka toimielimen asiantuntijalääkärit voivat todistaa, että virkamiehillä tai toimihenkilöillä oli psyykkisiä ongelmia, he eivät kuitenkaan voi näyttää toteen, että nämä ongelmat johtuvat työpaikkakiusaamisesta, koska katsoessaan, että kysymys on työpaikkakiusaamisesta, tällaisten todistusten antajat väistämättä tukeutuvat yksinomaan asianosaisten heille esittämään kuvaukseen työolosuhteistaan kyseisessä toimielimessä (ks. vastaavasti tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 106 kohta; tuomio 2.12.2008, K v. parlamentti, F-15/07, EU:F:2008:158, 41 kohta ja tuomio 17.9.2014, CQ v. parlamentti, F-12/13, EU:F:2014:214, 127 kohta) vertailematta tätä kuvausta tosiseikoista siihen, miten henkilö, jonka käyttäytymistä kyseiset virkamiehet tai toimihenkilöt väittävät työpaikkakiusaamiseksi, kuvailee niitä.
- 73 On toki mahdollista, että joissain tilanteissa toimielimen työterveysyksikön päällikkö tai työterveysyksikkö voi kääntyä nimittävän viranomaisen puoleen, koska se epäilee potentiaalista henkilöstösääntöjen 12 a artiklan selvää tai räikeää rikkomista, ja että tämän perusteella nimittävä viranomainen aloittaa viran puolesta hallinnollisen tutkimuksen ilman, että väitetty uhri on esittänyt sille avustamispyyntöä ja alustavaa näyttöä.
- 74 Käsiteltävän asian olosuhteissa on kuitenkin niin, että kun kantajat eivät ole aikoinaan esittäneet muodollisesti henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettua avustamispyyntöä sille henkilölle tai niille henkilöille, joilla oli parlamentissa toimivalta käsitellä avustamispyyntöjä, kantajat, jotka olivat tarkoittaneet tehdä pelkästään henkilöstösääntöjen 22 a artiklassa tarkoitettua ilmoituksen viittaamatta siinä henkilöstösääntöjen 12 a artiklan rikkomiseen, eivät voi moittia nimittävää viranomaista siitä, että tämä ei ole spontaanisti aloittanut jo vuonna 2013 työpaikkakiusaamista koskevaa hallinnollista tutkimusta, eivätkä siitä, että tämä ei ole tuolloin toteuttanut yksikönpäällikön etäännyttämistoimenpiteitä.
- 75 Näin ollen on pääteltävä, että käsiteltävässä asiassa nimittävä viranomainen ei ole rikkonut henkilöstösääntöjen 22 a artiklaa, laiminlyönyt huolenpitovelvollisuuttaan eikä loukannut hyvän hallinnon periaatetta, kun se ei ole heti vuonna 2013 toteuttanut kantajien avustamistoimenpiteitä korjataksaan tilanteen sellaisena kuin se on voinut tietää siitä kyseisenä aikana.
- 76 Kantajien väitteestä, jonka mukaan johtaja suoritti pääosaston sisäisen hallinnollisen tutkimuksen, joka aloitettiin heidän ilmoituksensa perusteella, puolueellisesti, koska hän aloitti sen haastattelemalla kolme henkilöä, joita yksikönpäällikkö piti luotettavina ja jotka olivat mukautumishaluisempia, vakuuttaakseen kyseiset kolme henkilöä siitä, että kyse oli kantajien järjestelystä, on todettava, että väitteelle ei ole esitetty tukea eikä sitä ole näytetty toteen ja että väitettä on siten pidettävä spekulointina.
- 77 Joka tapauksessa on muistutettava, että hallinnollisesta tutkimuksesta vastaavalla yksiköllä, jonka on tutkittava sen käsiteltäväksi saatetut asiat oikeasuhteisesti, on laaja harkintavalta tutkimuksen suorittamisessa ja erityisesti todistajien tekemän yhteistyön laadun ja hyödyllisyyden arvioinnissa (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 97 kohta ja tuomio 11.7.2013, Tzirani v. komissio, F-46/11, EU:F:2013:115, 124 kohta). Se, ketä johtaja päätti kuulla, samoin kuin pääjohtajan päätös antaa kyseisen pääosaston sisäisen tutkimuksen suorittaminen

kyseisen johtajan tehtäväksi marraskuussa 2013 kuuluivat nimittävän viranomaisen tätä koskevaan laajaan harkintavaltaan eivätkä kantajat ole tässä yhteydessä osoittaneet, että nimittävä viranomainen olisi tältä osin ylittänyt harkintavaltansa rajat.

- 78 Kantajat eivät myöskään ole näyttäneet toteen väitettään, jonka mukaan johtaja ei olisi ”huolehtinut siitä, että tutkimus, jonka [nimittävä viranomainen] antoi hänen tehtäväkseen [vuonna 2013], suoritettiin”.
- 79 Edellä todetun perusteella on hylättävä vahingonkorvausvaatimukset siltä osin kuin ne koskevat nimittävän viranomaisen menettelyä ennen avustamispyynnön esittämistä.

2) Nimittävän viranomaisen avustamispyynnön esittämisen jälkeen toteuttamat toimenpiteet

- 80 Nimittävän viranomaisen toiminnasta sen jälkeen, kun avustamispyyntö esitettiin 24.1.2014, on muistutettava, että kun nimittävän viranomaisen tai tapauksen mukaan työsopimusten tekemiseen toimivaltaisen viranomaisen käsiteltäväksi saatetaan henkilöstösääntöjen 90 artiklan 1 kohdan nojalla kyseisten henkilöstösääntöjen 24 artiklassa tarkoitettu avustamispyyntö, kyseisen viranomaisen on avustamisvelvollisuuden nojalla ja siinä tapauksessa, että mainittu viranomainen havaitsee tilanteen, joka ei ole sopusoinnussa yksikön järjestyksen ja työrauhan kanssa, puututtava riittävän voimakkaasti asioiden kulkuun ja toimittava olosuhteiden edellyttämällä nopeudella ja huolellisuudella tosiseikkojen toteamiseksi ja asianmukaisten johtopäätösten tekemiseksi niiden perusteella tietoisena kaikesta asiaan liittyvästä. Tätä tarkoitusta varten riittää, että toimielimeltään suojaa vaativa virkamies tai toimihenkilö esittää edes alustavaa näyttöä siitä, että hyökkäykset, joiden kohteeksi hän väittää joutuneensa, ovat todellisia. Kyseisen toimielimen on toteutettava tällaisten seikkojen perusteella asianmukaiset toimenpiteet ja erityisesti tehtävä hallinnollinen tutkimus todetakseen kantelun taustalla olevat tosiseikat yhteistyössä kantelun esittäjän kanssa (tuomio 26.1.1989, Koutchoumoff v. komissio, 224/87, EU:C:1989:38, 15 ja 16 kohta ja tuomio 25.10.2007, Lo Giudice v. komissio, T-154/05, EU:T:2007:322, 136 kohta; ks. myös tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 46 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen) ja tutkimuksen tulosten perusteella toimielimen on toteutettava tarvittavat toimenpiteet, kuten esimerkiksi – kuten käsiteltävässä asiassa on tehty – aloitettava kurinpitomenettely väitteiden kohteena olevaa henkilöä vastaan, jos hallinto katsoo hallinnollisen tutkimuksensa perusteella, että työpaikkakiusaamista on tapahtunut.
- 81 Kun on esitetty väitteitä työpaikkakiusaamisesta, avustamisvelvollisuuteen sisältyy erityisesti hallinnon velvollisuus tutkia avustamispyyntö, jossa väitetystä työpaikkakiusaamisesta ilmoitetaan, huolellisesti, nopeasti ja luottamuksellisesti ja ilmoittaa pyynnön esittäjälle pyynnön jatkotoimenpiteistä (tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 47 kohta ja tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 98 kohta).
- 82 Hallinnolla on henkilöstösääntöjen 24 artiklan soveltamisalaan kuuluvassa tilanteessa – kuten tässä tapauksessa – toteutettavien toimenpiteiden osalta laaja harkintavalta valita unionin tuomioistuinten valvonnassa toimenpiteet ja keinot kyseisen 24 artiklan soveltamiseksi (ks. tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen ja tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 99 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen), vaikka arvioidessaan sitä, onko menettelyä pidettävä työpaikkakiusaamisena tai sukupuolisena häirintänä vai ei, mikä on toteamus, jonka hallinto voi tehdä vain hallinnollisen tutkimuksen perusteella, hallinnolla ei ole laajaa harkintavaltaa (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 123 kohta; tuomio 13.7.2018, SQ v. EIP, T-377/17, EU:T:2018:478, 99 kohta ja tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 75 kohta).
- 83 Käsiteltävässä asiassa parlamentti ei kiistä sitä, että avustamispyynnön yhteydessä esitettiin riittävästi alustavaa näyttöä avustamispyynnössä esitetyistä työpaikkakiusaamista ja sukupuolista häirintää koskevista väitteistä.

- 84 Kun avustamispyynnön esittäjä toimittaa riittävästi alustavaa näyttöä väitteistään, yhtäältä hallinnon on aloitettava hallinnollinen tutkimus tosiseikkojen selvittämiseksi, ja jotta se voi tämän jälkeen toteuttaa tarvittaessa asianmukaiset avustamistoimenpiteet (ks. vastaavasti tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 94 kohta), eikä sillä ole tältä osin laajaa harkintavaltaa sen suhteen, onko kyseinen hallinnollinen tutkimus syytä aloittaa ja suorittaa, ja toisaalta tutkimus on suoritettava mahdollisimman nopeasti, jotta hallinto voi ajallaan palauttaa työolot yksikön edun mukaisiksi.
- 85 Vaikka käsiteltävässä asiassa nimittävä viranomainen on kylläkin aloittanut hallinnollisen tutkimuksen avustamispyynnön perusteella, se on kuitenkin aloittanut sen vasta 19.3.2014 ja se on ilmoittanut siitä kantajille vasta huhtikuussa 2014 eli lähes kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun kyseinen pyyntö esitettiin. On todettava, että näin toimimalla nimittävä viranomainen on loukannut hyvän hallinnon periaatetta ja rikkonut henkilöstösääntöjen 24 artiklaa ja samalla aiheuttanut kantajille epävarmuutta siitä, mitä seurauksia heidän avustamispyynnöllään oli.
- 86 Kantajat eivät ole osoittaneet 29.1.2014 pidetyn kokouksen osalta, kun erityisesti otetaan huomioon nimittävälle viranomaiselle yksiköidensä organisoinnin osalta tunnustettu laaja harkintavalta, miten johtajan ja pääjohtajan palveluksessa olleen oikeudellisen neuvonantajan läsnäolo olisi ollut vastoin asiassa sovellettavaa henkilöstösääntöjen säännöstä. On erityisesti muistutettava, että ainoa avustamispyynnössä muodollisesti ja välittömästi väitteiden kohteena oleva henkilö oli yksikönpäällikkö. Tästä seuraa, että kun väitteitä muista henkilöistä ei ollut esitetty ja vaikka kantajat ovat saattaneet subjektiivisesti kokea, että johtaja oli yksikönpäällikön puolella ja että heille ei ollut annettu vuoden 2013 aikana sitä avustusta, johon heillä oli oikeus henkilöstösääntöjen 24 artiklan nojalla, nimittävä viranomainen ei rikkonut kyseistä säännöstä, kun se määräsi johtajan ja kyseisen oikeudellisen neuvonantajan osallistumaan 29.1.2014 pidettyyn kokoukseen.
- 87 Johtajan väitetyistä toteamuksista kyseisessä 29.1.2014 pidetyssä kokouksessa on havaittava, että johtaja oli yksikönpäällikön, jota avustamispyyntö koski, esimies, että hänestä itsestään ei tässä vaiheessa muodollisesti ja välittömästi ollut esitetty väitteitä kyseisessä avustamispyynnössä ja että vuoden 2013 aikana kantajat ottivat ensiksi yhteyttä häneen eivätkä nimittämään viranomaiseen, jona toimi henkilöstöasioiden pääosaston pääjohtaja tai tarvittaessa pääsihteeri.
- 88 Tässä tilanteessa nimittävä viranomainen saattoi päättää kertoa johtajalle avustamispyynnön olemassaolosta muun muassa, jotta johtaja auttaisi sen käsittelyssä. Vaikka nimittäin sekä oletetun uhrin suojelemisen että oletetun kiusaajan ammatillisen koskemattomuuden kannalta on lähtökohtaisesti varmasti parempi, ettei nimittävä viranomainen aluksi ilmoita oletetulle kiusaajalle eikä muille kolmansille osapuolille avustamispyynnön tekemisestä, tämä ei päde henkilöihin, jotka ovat esimiesasemassa suhteessa väitettyyn kiusaajaan ja oletettuun uhriin. Tältä osin keskeistä on, että avustamispyynnön vireilläolosta ilmoittaminen ei vaaranna tutkinnan tehokkuutta (tuomio 29.6.2018, HF v. parlamentti, T-218/17, valitus vireillä, EU:T:2018:393, 165 kohta).
- 89 Siitä, että nimittävä viranomainen väitetyesti epäröi poistaa yksikönpäällikön virkatehtävistään siirtämällä hänet työhön, jossa hän ei enää voi olla tekemisissä kantajien kanssa, on katsottava, että ottaen huomioon käsiteltävässä asiassa väitetyn menettelyn vakavuuden, ja erityisesti väitteet erääseen yksikön jäsenen kohdistuneesta sukupuolisesta häirinnästä, kantajien esittämän näytön uskottavuuden ja sen, että kantajina on muutenkin lähes kaikki henkilöt, joista yksikkö muodostui, nimittävällä viranomaisella oli velvollisuus henkilöstösääntöjen 24 artiklan nojalla toteuttaa yksikönpäällikön täysi etäännyttämistoimenpide. Kuten parlamentti kuitenkin esittää, nimittävän viranomaisen on tällaisen toimenpiteen toteuttamisen yhteydessä edelleenkin kunnioitettava väitteiden kohteena olevan henkilön oikeuksia, erityisesti puolustautumisoikeuksia ja syyttömyysolettamaa, sillä lopullisia avustamistoimenpiteitä voidaan toteuttaa ainoastaan loppuun suoritettuna hallinnollisen tutkimuksen perusteella (ks. vastaavasti tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 57 kohta).

- 90 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että vaikka nimittävä viranomainen tosiasiallisesti siirsi yksikönpäällikön toiseen työhön ja määräsi eri yksikönpäällikön johtamaan yksikköä ja arvioimaan kantajien työtä vuoden 2014 arviointikierroksella, kuten myös parlamentti myöntää, yksikönpäällikölle on tosiasiallisesti jäänyt pieni rooli yksikön työssä, erityisesti loma- ja koulutushallinnossa ja vuoden 2014 arviointikierroksen yhteydessä, vaikka henkilöstösääntöjen 24 artiklan mukaisesti yksikönpäällikkö olisi pitänyt poistaa kokonaan kyseisen yksikön hallinnosta koko hallinnollisen tutkimuksen ajaksi. Lisäksi on niin, että vaikka ennen hallinnollisen tutkimuksen tuloksien saamista yksikönpäällikköön ei voitukaan pelkästään kantajien väitteiden perusteella kohdistaa kurinpitoseuraamusta tai muita vastaavia hallinnollisia toimenpiteitä, on ilmeisen epäasianmukaista, että yksikönpäällikkö toimi hallinnollisen tutkimuksen ja sitä seuranneen kurinpitomenettelyn aikana [*luottamuksellinen*] virkatehtävissä, joissa hän voi olla päivittäin tekemisissä kantajien, joista yksikkö pääasiallisesti muodostui, kanssa ja mahdollisesti pelotella tai uhkailla heitä.
- 91 Siitä, että nimittävä viranomainen tällä tavalla laiminlöi sillä henkilöstösääntöjen 24 artiklan nojalla olleen velvollisuuden tosiasiallisesti etäännyttää yksikönpäällikkö muista yksikön jäsenistä, seurasi, että kantajien työoloja ei täysin palautettu perusoikeuskirjan 31 artiklassa tarkoitetulla tavalla ihmisarvoisiksi.
- 92 Johtajan käyttäytymisestä, jota kantajat pitivät puolueellisena ja yksikönpäällikköä suosivana, on todettava, että näyttää siltä, että A:ta lukuun ottamatta kantajat eivät ole tarkoittaneet väittää, että johtaja olisi toiminut tavoilla, jotka kuuluvat henkilöstösääntöjen 12 a artiklan soveltamisalaan, eivätkä he ole esittäneet avustamispyyntöä, jotta nimittävä viranomainen suojelisi heitä johtajan siltä käyttäytymiseltä, jota he nyt käsiteltävän kanteen yhteydessä pitävät henkilöstösääntöjen vastaisena.
- 93 A:n osalta näyttää siltä, että A on yksikönpäällikköä koskevan pyynnön lisäksi 23.1.2015 esittänyt nimittävälle viranomaiselle pyynnön, että johtaja ei enää vastaisi hänen arvioinnistaan. Kyseisessä pyynnössä asianosainen katsoi, että johtaja oli väärinkäyttänyt valtaansa häntä kohtaan ja työpaikkakiusannut häntä neljän vuoden ajan ja että tämä oli vaikuttanut hänen terveydentilaansa. Nimittävä viranomainen luokitteli pyynnön avustamispyynnöksi ja hylkäsi sen 16.2.2015 tehdyllä päätöksellään, koska pääsihteeri oli määrännyt johtajan arvioinnin tarkastajaksi vuoden 2014 arviointikierrokselle koko yksikön henkilöstön osalta jo ennen kyseisen avustamispyynnön esittämistä.
- 94 Tältä osin on todettava, että A ei ole tehnyt hallinnollista valitusta tästä johtajaa koskevan avustamispyynnön hylkäämistä koskevasta päätöksestä eikä nostanut kannetta SEUT 270 artiklan nojalla. Nimittävää viranomaista ei myöskään voida moittia siitä, että se ei ole ennen 23.1.2015, jolloin A esitti avustamispyyntönsä, toteuttanut johtajaa koskevia toimenpiteitä, koska nimittävä viranomainen ei ole ennen tätä ajankohtaa tiennyt, että johtaja oli väitetyesti käyttäytynyt henkilöstösääntöjen vastaisesti. Johtajan käyttäytyminen, johon on vedottu kannekirjelmässä, on ajalta ennen avustamispyynnön jättämistä 23.1.2015.
- 95 Näin ollen on hylättävä vaatimukset, joilla kantajat vaativat korvausta siitä, että nimittävä viranomainen on väitetyesti virheellisesti jättänyt toteuttamatta avustamistoimenpiteitä puuttuakseen johtajan käyttäytymiseen.
- 96 Negatiivisista huomautuksista, joita oli johtajan johdolla suoritettuna vuoden 2014 arviointikierroksen yhteydessä laadituissa tiettyjen kantajien arviointikertomuksissa, parlamentti on myöntänyt, että kommentit, jotka eivät perustuneet todennettaviin aineellisiin seikkoihin, oli poistettu. Tämä nimittävän viranomaisen hyödyllinen toimi eli se, että nimittävä viranomainen on määrännyt toisen saman pääosaston johtajan korjaamaan kyseisiä arviointikertomuksia, on kuitenkin vahvistus siitä, että johtaja on todellakin voinut puuttua kielteisellä tavalla ja puolueellisesti tiettyjen kantajien arviointimenettelyyn, mukaan lukien viittaamalla avustamispyyntöön vuoden 2014 arviointikierroksen yhteydessä järjestettyjen keskustelujen aikana ja myöntämällä, että hän oli pyytänyt neuvoa yksikönpäälliköltä arvioinnin osalta.

- 97 On totta, että nimittävä viranomainen on kyseiset arviointikertomukset korjaamalla voinut tehdä vuoden 2014 arviointikierroksesta jälleen objektiivisen. Kuitenkin asiayhteydessä, jossa oli vireillä avustamispyyntö, kyseinen seikka on osoitus siitä, että vuoden 2014 arviointikierros suoritettiin siten sääntöjenvastaisesti, että on perusteltua, että nimittävä viranomainen veloitetaan korvaamaan kantajille tästä aiheutunut henkinen kärsimys.
- 98 Kuitenkin siltä osin kuin kantajat, ja erityisesti A, vaativat korvausta henkisestä kärsimyksestä, joka on aiheutunut heille johtajan ”herjauksista, sekaantumisesta ja loukkaavista kommentista” ja hänen ”toistuvasta ja järjestelmällisestä” käyttäytymisestään, on todettava, että kyseinen vahingonkorvausvaatimus ei voi menestyä.
- 99 Yhtäältä on nimittäin niin, että jos kantajat vaativat korvausta kärsimyksestä, joka on aiheutunut heille sellaisesta johtajan käyttäytymisestä, jota kantajat pitävät henkilöstösääntöjen 12 a artiklan vastaisena, heidän on – kuten yksikönpäällikön käyttäytymisestä väitetysti aiheutuneen henkisen kärsimyksenkin osalta – nostettava kanne kansallisessa tuomioistuimessa, mitä varten he voivat mahdollisesti pyytää nimittävän viranomaisen apua henkilöstösääntöjen 24 artiklan nojalla (ks. vastaavasti tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 111–113 kohta). Toisaalta ja joka tapauksessa käyttäytyminen, johon on vedottu, merkitsee unionin yleisessä tuomioistuimessa tässä vaiheessa esitetyn näytön perusteella lähinnä yksikön sisäisen ristiriitatilanteen huonoa hoitamista (esimerkkinä huonosta tilanteen hoitamisesta samalla hallinnollisella osastolla ks. tuomio 17.9.2014, CQ v. parlamentti, F-12/13, EU:F:2014:214, 128 kohta ja tuomio 26.3.2015, CW v. parlamentti, F-124/13, EU:F:2015:23, 117 kohta; viimeksi mainittua tuomioita ei kumottu tältä osin 27.10.2016 annetulla tuomiolla CW v. parlamentti, T-309/15 P, ei julkaistu, EU:T:2016:632).
- 100 Edellä todetun perusteella on yhtäältä pääteltävä, että sillä henkilöstösääntöjen 24 artiklan ja perusoikeuskirjan 31 artiklan nojalla olevan avustamisvelvollisuuden näkökulmasta nimittävä viranomainen ei ole toteuttanut toimenpiteitä, joilla kantajien yksikönpäällikkö olisi tosiasiallisesti etäännytetty heistä, eikä varmistanut, että vuoden 2014 arviointikierros suoritettaisiin puolueettomasti, ja toisaalta, että tämä velvollisuuden laiminlyönti on peruste parlamentin vahingonkorvausvastuun syntymiselle.

d) Vahingonkorvausvaatimukset, jotka perustuvat menettelyjen kestoon

- 101 Hallinnollisen tutkimusmenettelyn kohtuutonta kestoa koskevista väitteistä on muistutettava, että koska henkilöstösäännöissä ei ole erityistä säännöstä määräajasta, jonka kuluessa hallinnon on suoritettava hallinnollinen tutkimus, muun muassa kun asia koskee työpaikkakiusaamista, nimittävän viranomaisen on noudatettava kohtuullisen määräajan periaatetta. Tältä osin kyseisen unionin toimielimen, elimen tai laitoksen on huolehdittava hallinnollisessa tutkimuksessa siitä, että jokainen toimenpide toteutetaan kohtuullisen ajan kuluessa edellisestä toimenpiteestä (ks. tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 101 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).
- 102 Tästä on todettava, että hallinnollisen menettelyn keston kohtuullisuutta tai kohtuuttomuutta arvioidaan niin, että huomioon otetaan oikeusriidan merkitys asianosaiselle, asian monimutkaisuus sekä se, miten asianosaiset ovat toimineet (ks. analogisesti tuomio 10.6.2016, HI v. komissio, F-133/15, EU:F:2016:127, 109 ja 113 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Kun on kyse henkilöstösääntöjen 12 a artiklassa kiellettyä työpaikkakiusaamista koskevista väitteistä, arvioinnin kohteena olevan keston alkukohtana on pidettävä sitä hetkeä, jolloin hallinto on saanut riittävästi tietoa tosiseikoista ja käyttäytymisestä, jotka voivat merkitä väitteiden kohteena olevan tai olevien virkamiesten tai toimihenkilöiden henkilöstösääntöjen mukaisten velvollisuuksien rikkomista (ks. vastaavasti tuomio 10.4.2019, AV v. komissio, T-303/18 RENV, ei julkaistu, EU:T:2019:239, 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

- 103 Lisäksi on täsmennettävä, että hallinnolla ei ole laajaa harkintavaltaa sen määrittelyssä, mitä on pidettävä kohtuullisena määräaikana, varsinkaan silloin, kun on esitetty väitteitä työpaikkakiusaamisesta, jolloin yhtäältä oikeuskäytännön mukaan (tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 101 ja 102 kohta) hallinnon on toimittava niin nopeasti kuin tilanne edellyttää erityisesti suorittaakseen hallinnollisen tutkimuksen loppuun saakka ja toisaalta unionin lainsäätaja ei ole säätänyt henkilöstösääntöjä soveltaville hallinnoille määräaikaa menettelyille, joissa käsitellään tässä järjestyksessä henkilöstösääntöjen 24 artiklan ja henkilöstösääntöjen 22 a artiklan nojalla, luettuna yhdessä henkilöstösääntöjen 12 a artiklan kanssa, tehtyjä avustamispyyntöjä ja ilmoituksia.
- 104 Käsiteltävässä asiassa on todettava, että hallinnollinen tutkimus aloitettiin vasta lähes kahden kuukauden kuluttua avustamispyynnön toimittamisesta, vaikka nimittävä viranomainen ei kiistänyt avustamispyynnössä esitetyn työpaikkakiusaamista ja sukupuolista häirintää koskevan alustavan näytön todellisuutta. Tämän jälkeen – vaikka avustamispyynnön esittäjien ja yksikönpäällikön kuulemiset aloitettiin 15.4.2014 – parlamentin vastauksista unionin yleisen tuomioistuimen esittämiin kysymyksiin ilmenee, että nimittävän viranomaisen tutkimuksen suorittajiksi määräämät henkilöt laativat tutkimusraportit vasta 3.3. ja 17.11.2015, vaikka nimittävä viranomainen saattoi yksikönpäällikköä koskevan asian 6.1.2016 kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi.
- 105 Siten nimittävä viranomainen käsitteli avustamispyyntöä lähes kahden vuoden ajan, mitä on tilanteessa, joka koski lähes kokonaista yksikköä, pidettävä kohtuuttoman pitkänä aikana.
- 106 Parlamentti ei voi tältä osin piiloutua sen seikan taakse, että hallinnollinen tutkimus koski suurta määrää ihmisiä, koska kyseiset henkilöt olivat virkatehtävissä samassa yksikössä ja siten saavutettavissa (e contrario useissa jäsenvaltioissa tai kolmannessa maassa oleskelevien todistajien kuulemisesta, jolloin pidempi menettely oli perusteltu, ks. tuomio 10.6.2016, HI v. komissio, F-133/15, EU:F:2016:127, 115 kohta), varsinkaan, kun kyseiset henkilöt odottivat sitä, että hallinnollinen tutkimus suoritettaisiin loppuun. Lisäksi sillä, että nimittävän viranomaisen oli turvattava avustamispyynnössä esitettyjen väitteiden kohteena olleen henkilön puolustautumisoikeudet, ei voida oikeuttaa tällaista kestoa, koska kyseiset oikeudet vahvistetaan selvästi sekä perusoikeuskirjan 41 ja 48 artiklassa että erityisesti henkilöstösääntöjen 86 artiklassa ja henkilöstösääntöjen liitteessä IX.
- 107 Kuten kantajat korostavat, käsiteltävässä asiassa se, että ei ole noudatettu kohtuullista määräaikaa, on erityisen vahingollista, koska sen vuoksi sekä kantajat että yksikönpäällikkö ovat joutuneet pitkäaikaisesti epätyytyttävään tilanteeseen. Henkilöstösääntöjen 24 artiklassa edellytetään, että nimittävä viranomainen suorittaa hallinnollisen tutkimuksen mahdollisimman nopeasti, koska yhtäältä se, että nimittävä viranomainen hallinnollisen tutkimuksen päätteeksi mahdollisesti toteaa, että kyse on työpaikkakiusaamisesta, voi itsessään vaikuttaa myönteisesti uhrien toipumisprosessiin ja uhrin voivat lisäksi hyödyntää tätä mahdollisessa kansallisessa tuomioistuimessa käytävässä oikeudenkäynnissä, ja toisaalta hallinnollisen tutkimuksen loppuun saattaminen voi päinvastoin mahdollistaa sen, että oletetun uhrin väitteet todetaan paikkansapitämättömiksi, ja tällöin mahdollistaa niiden vahinkojen korjaamisen, joita tällainen – perusteettomaksi osoittautunut – syytös on voinut aiheuttaa henkilölle, jota on tutkimusmenettelyssä virheellisesti pidetty oletettuna kiusaajana (tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 59 kohta ja tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 95, 123 ja 124 kohta).
- 108 Lisäksi on katsottava, että nimittävä viranomainen on laiminlyönyt avustamisvelvollisuuteen perustuvan velvollisuutensa (tuomio 24.4.2017, HF v. parlamentti, T-570/16, EU:T:2017:283, 47 kohta ja tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 98 kohta) ilmoittaa avustamispyynnön esittäjille oikea-aikaisesti, mitä seurauksia heidän avustamispyynnöllään oli. Vaikka nimittäin yksikönpäällikölle ilmoitettiin jo 19.3.2014 hallinnollisen tutkimuksen aloittamisesta, kantajille puolestaan ilmoitettiin siitä vasta lähes kuukautta myöhemmin. Vastaavasti kantajille ei ilmeisesti

virallisesti ilmoitettu, milloin kurinpitomenettely yksikönpäällikköä vastaan aloitettiin eikä yksikönpäällikölle määrätyn seuraamuksen laadusta tai vakavuudesta, vaikka nämä tiedot olisi tullut ilmoittaa heille siltä osin kuin ne liittyivät avustamispyynnön käsittelyyn.

- 109 Lisäksi kantajat eivät saaneet kopioita – mahdollisesti versioina, josta luottamukset tiedot olisi poistettu – hallinnollisen tutkimuksen lopuksi laadituista raporteista, vaikka raporttien toimittaminen oli tarpeen hyvän hallinnon periaatteen ja avustamisvelvollisuuden perusteella, sillä niiden mukaisesti nimittävän viranomaisen on ilmoitettava asianosaisille heidän avustamispyyntönsä tuloksista, erityisesti käsiteltävänä olevan kaltaisessa tapauksessa, jossa se, että nimittävä viranomainen toteaa hallinnollisen tutkimuksen perusteella laaditussa raportissa, että työpaikkakiusaamista on tapahtunut, voi itsessään vaikuttaa myönteisesti uhrien toipumisprosessiin ja sitä voidaan lisäksi hyödyntää mahdollisessa kansallisessa oikeudenkäynnissä (tuomio 13.7.2018, Curto v. parlamentti, T-275/17, EU:T:2018:479, 59 kohta ja tuomio 6.10.2015, CH v. parlamentti, F-132/14, EU:F:2015:115, 95, 123 ja 124 kohta).
- 110 Kantajat eivät kuitenkaan voi väittää, että nimittävä viranomainen ei suorittanut yksikönpäällikköä vastaan aloitettua kurinpitomenettelyä riittävän nopeasti. Kyseiseen menettelyyn nimittäin sovelletaan omia sääntöjensä ja erityisesti henkilöstösääntöjen liitteessä IX tarkkaan määriteltyjä kunkin kurinpitomenettelyyn kuuluvan vaiheen määräaikoja, joita asiassa on nähtävästi joka tapauksessa noudatettu. Käsiteltävässä asiassa kyseinen menettely, joka alkoi 6.1.2016, kun asia saatiin kurinpitolautakunnan käsiteltäväksi, nimittäin kesti hieman yli vuoden, sillä se päättyi 27.2.2017, jolloin nimittävä viranomainen teki henkilöstösääntöjen liitteessä IX olevassa 22 artiklassa tarkoitetun lopullisen päätöksen, eikä tämä ole kohtuuttoman pitkä aika, kun otetaan huomioon käsiteltävänä olevan tapauksen monimutkaisuus.
- 111 Kaiken edellä todetun perusteella on katsottava, että nimittävä viranomainen on rikkonut yksinomaan avustamispyynnön käsittelyssä sekä henkilöstösääntöjen 24 artiklaa että kohtuullisen määräajan periaatetta, millä perusteella parlamentti on sopimussuhteen ulkopuolisessa vahingonkorvausvastuussa kantajia kohtaan.

2. Vahinko ja syy-yhteys

- 112 Kun otetaan huomioon kaikki käsiteltävän asian olosuhteet, unionin yleinen tuomioistuin katsoo, että kantajille on tosiasiallisesti aiheutunut henkistä kärsimystä siitä, miten nimittävä viranomainen on käsitellyt heidän avustamispyyntönsä, kun otetaan huomioon sekä henkilöstösääntöjen 24 artikla että kohtuullisen määräajan periaate, ja siitä, miten nimittävä viranomainen on avustamispyynnön käsittelyn asiayhteydessä suorittanut vuoden 2014 arviointikierroksen.
- 113 Kuitenkin vahingosta, joka väitetysti aiheutui siitä, että yksi yksikön virkamiehistä irtisanoutui kantajien mukaan siksi, että hän turhautui hallinnollisen menettelyn kestoan, on todettava yhtäältä, että kyseinen virkamies ei ole kantajana käsiteltävässä asiassa, ja toisaalta, että kyseinen virkamies kylläkin viittasi irtisanoutumiskirjeessään avustamispyynnössä esitettyihin perusteisiin mutta ilmoitti sen jälkeen irtisanoutuvansa ottaakseen vastaan työpaikan kotijäsenvaltiossaan, jolloin hän saattoi muuttaa yhteen puolisonsa kanssa, jolla oli ollut riskiraskaus, jonka vuoksi virkamiehen oli välttämätöntä oleskella jatkossa hänen läheisyydessään.
- 114 Sen henkisen kärsimyksen määrästä, josta kantajilla on oikeus saada korvaus, on todettava, että – toisin kuin kantajat väittävät – unionin yleinen tuomioistuin ei voi jättää huomiotta sitä parlamentin korostamaan seikkaa, että kyseinen toimielin on suostunut kantamaan paitsi aiemmasta unionin yleisessä tuomioistuimessa nostetusta kanteesta, jonka perusteella annettiin 17.7.2017 annettu määräys DQ ym. v. parlamentti (T-38/17, ei julkaistu, EU:T:2017:557), aiheutuneet oikeudenkäyntikulut myös ja ennen kaikkea yhtäältä Belgian tuomioistuimessa parlamenttia vastaan kantajien nostamaan kanteeseen liittyneet kantajien asiamieskulut ja toisaalta kaikki kantajien oikeudellisen neuvonantajan palvelusuoritusten kulut, jotka liittyivät avustamispyynnön käsittelymenettelyyn.

- 115 Kantajien asiamieskuluja Belgian tuomioistuimessa ei nimittäin ollut korvattava henkilöstösääntöjen 24 artiklassa säädetyn avustamisvelvollisuuden nojalla, koska kantajat eivät nostaneet kannetta yksikönpäällikköä vaan parlamenttia vastaan. Avustamispyyntöön liittyvien kulujen osalta on todettava, että koska oikeudenkäyntiä edeltävässä menettelyssä ei ole velvollisuutta käyttää asianajajaa, viimeksi mainittuja kuluja ei periaatteessa voida pitää korvattavina kuluina eikä niitä voida vahvistaa korvattavaksi tämän vahingonkorvauskanteen perusteella (ks. vastaavasti tuomio 10.12.2008, Nardone v. komissio, T-57/99, EU:T:2008:555, 139 ja 140 kohta).
- 116 Kun otetaan huomioon huolenpito, jota parlamentin ex gratia taloudellinen lähestymistapa on ilmentänyt, unionin yleinen tuomioistuin – ottaen huomioon kaikki kantajien esiin tuomat seikat, joita voidaan pitää nimittävän viranomaisen lainvastaisena menettelynä, joka on aiheuttanut kantajille henkistä kärsimystä – katsoo yhtäältä, että kyseisen henkisen kärsimyksen määräksi on perusteltua ja kohtuullista vahvistaa yhteensä 36 000 euroa, jonka kaikki kantajat jakavat keskenään, ja toisaalta, että vahingonkorvausvaatimukset on hylättävä muilta osin.

C Vaatimus, että parlamentti on velvoitettava maksamaan viivästys- ja hyvityskorkoa

- 117 Kantajat vaativat lisäksi, että parlamentti velvoitetaan maksamaan ”jo erääntyneet hyvityskorot ja viivästyskorot”.
- 118 Kun parlamentti ei ole esittänyt huomautuksia nimenomaan tästä vaatimuksesta, kantajien vaatimus on hyväksyttävä ja on määrättävä, että 36 000 euron määrän lisäksi on maksettava korkoa, joka lasketaan Euroopan keskuspankin (EKP) perusrahoitusoperaatioille vahvistaman korkokannan mukaisesti korotettuna 3,5 prosenttiyksiköllä, ja kun tarkkaa päivämäärää, josta alkaen korot on laskettava, ei ole ilmoitettu, kyseisenä ajankohtana on käytettävä vahingonkorvausvaatimuksen esittämispäivää.

IV Oikeudenkäyntikulut

- 119 Unionin yleisen tuomioistuimen työjärjestyksen 134 artiklan 1 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Työjärjestyksen 134 artiklan 3 kohdassa määrätään lisäksi, että jos asiassa osa vaatimuksista ratkaistaan toisen asianosaisen ja osa toisen asianosaisen hyväksi, kukin asianosainen vastaa omista kuluistaan, ellei unionin yleinen tuomioistuin päättä, että asiassa ilmenneiden seikkojen vuoksi on perusteltua, että asianosainen vastaa omista kuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan suhteellinen osuus vastapuolen kuluista.
- 120 Käsiteltävässä asiassa kantajat ja parlamentti ovat osittain hävinneet asian yhden tai useamman vaatimuksensa osalta. Kun kuitenkin otetaan huomioon käsiteltävän asian olosuhteet, on perusteltua, että parlamentti vastaa omista kuluistaan ja se velvoitetaan korvaamaan puolet kantajille asiassa aiheutuneista oikeudenkäyntikuluista, ja tässä yhteydessä korostetaan, että kyseisten oikeudenkäyntikulujen maksamisessa parlamentti voi ottaa huomioon sen, että oikeudellisen neuvonantajan työtä käsiteltävän kanteen nostamisen yhteydessä on merkittävästi helpottanut työ, joka oli tarpeen avustamispyynnön käsittelymenettelyn yhteydessä ja asioissa F-49/14 ja T-38/17 nostettujen kanteiden nostamisen yhteydessä, ja kyseinen toimielin on jo maksanut kyseisestä työstä.

Näillä perusteilla

UNIONIN YLEINEN TUOMIOISTUIN (ensimmäinen jaosto)

on ratkaissut asian seuraavasti:

- 1) Euroopan parlamentti veloitetaan maksamaan DQ:lle ja muille kantajille, joiden nimet ovat tuomion liitteenä, korvauksena henkisestä kärsimyksestä yhteensä 36 000 euroa, jonka kantajat jakavat keskenään, lisättynä koroilla, jotka lasketaan ajalta 13.12.2017 alkaen siihen päivään asti, jona parlamentti maksaa 36 000 euron määrän, Euroopan keskuspankin (EKP) perusrahoitusoperaatioille vahvistaman korkokannan mukaisesti korotettuna 3,5 prosenttiyksiköllä.
- 2) Kanne hylätään muilta osin.
- 3) Parlamentti vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan, ja se veloitetaan korvaamaan puolet DQ:n ja muiden kantajien, joiden nimet ovat tuomion liitteenä, oikeudenkäyntikuluista.
- 4) DQ ja muut kantajat, joiden nimet ovat tuomion liitteenä, vastaavat puolesta omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Valančius

Nihoul

Svenningsen

Julistettiin Luxemburgissa 3 päivänä lokakuuta 2019.

Allekirjoitukset